

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 2. De materia Sacramenti Eucharistiæ vniuerse,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

nobis passum, tum demum id quod tantum est res, nempe gratia, quam hoc sacramentum susceptum causat in anima: praefiguratum est nonnunquam ratione primi: ut per sacrificium Melchisedech, qui obtulit panem & vinum Genes. 14. nonnunquam ratione secundi, ut sacrificia omnia legis Mosaicae: praesertim sacrificium expiationis, quod erat solemnissimum (de qua re in cap. 9. epistolae ad Hebraeos) nonnunquam ratione tertij: ut manna, quod sicut habebat in se omnem saporis suavitatem, Sapient. 16. ita & gratia huius sacramenti plene fecit mentem. Nonnunquam denique ratione illorum omnium ut Agnus Paschalis, prout ipse D. Thomas satis clare explicat: indeque infert eum esse praecipuam huius sacramenti figuram. Porro quo modo ex eisdem figuris contra haereticos probetur praesentia corporis Christi in Eucharistia, videre est apud Bellarm. lib. 1. De Eucharistia cap. 3.

CAPVT II.

De materia sacramenti Eucharistiae, ac primo vniuersae.

SVMMARIVM.

- 11 Materia Eucharistiae, panis & vinum.
- 12 Panis consecrari potest prius tempore quam vinum: & ad validitatem consecrationis vnius eorum, non est necessarium sequi consecrationem alterius.
- 13 Illicita est nihilominus consecratio, quam non sequitur consecratio alterius.
- 14 Excusatio illius a peccato, qui per ignorantiam inculpabilem, aut ob scandalum, vel mortis periculum: consecrat panem non consecrato vino, vel contra.
- 15 Nullo modo licere potest directe intenti consecratio vnius partium Eucharistiae sine alia.
- 16 De necessitate huius sacramenti est, ut Sacerdos praesentem habeat materiam consecrandam: & qualiter praesens esse debeat.
- 17 Explicatio difficultatis: An certa determinataque quantitas sit de necessitate sacramenti Eucharistiae.
- 18 Responso affirmatiua ad aliam difficultatem de necessitate intentionis ministrum, consecrandi particularem materiam ante se praesentem, cum aliquot corollariis inde deductis.
- 19 Quando censenda sint consecratae hostiae, quarum non meminit Sacerdos dum consecrat: & quod ex defectu intentionis, non censentur consecratae guttae quae in calice apparent separate.
- 20 Non alius panis, quam triticeus est materia Eucharistiae: & quid si in illius confectioe, sit farina triticea admixta alia alterius generis.
- 21 Requisita in pane factio ex farina triticea, ut censetur idonea materia Eucharistiae.
- 22 Non est quidem de necessitate sacramenti, ut talis panis sit azymus: est tamen de necessitate praeccepti in Ecclesia Latina: & contra, in Ecclesia Graeca.
- 23 Consecrationis sanguinis Christi materia est vinum de vite: cuiuscumque sit generis.
- 24 Non item expressum ex fructibus aut herbis: aut adhuc existens in vuis, aut ex eis non maturis expressum.
- 25 Aut conuersum in acerum, aut sapa vel lora, & quid de vino acescente, aut congelato.
- 26 Admiscenda est aqua vino in Eucharistia, de necessitate tantum praeccepti.
- 27 Seruanda in talis admixtione.

CONSIDERABIMVS primo absolute materiam sacramenti Eucharistiae. 2. particulariter materiam consecrationis corporis Domini. 3. materiam consecrationis sanguinis.

PRIMA PARS CAPITIS.

De proposita materia absolute.

- II. QVARI POTEST PRIMO, Quanam sit talis materia? Ad quod respondetur de fide tenendum esse, quod sit panis & vinum. In his enim Christum cōsecrasse

corpus & sanguinem suum patet ex Evangelica historia: quae dicit acceptum panem benedixisse; similiter & calicem, in quo contentum fuisse vinum constat, ex eo quod Dominus ipse illud ante consecrationem vocavit generationem vitis Lucae 22. & post cōsecrationem genimen vitis Matth. 26. & Marci 14. Accedit definitio Ecclesiae in Concilio Lateranensi relata in cap. Firmiter, De summa Trinitate & fide Cathol. §. Vna vero: & in Concilio Florentino in instructo Armen. & in aliis quae commemorat Suarez disput. 43. sect. 1. Vbi addit Patrum auctoritates, & rationes Scholasticorum, quibus iustificandae talem materiam huic sacramento congruentem esse.

QVARI SECUNDO POTEST, An necessarium sit, utramque materiam concurrere ad perficiendum hoc sacramentum. Ad quod Suarez in sequenti sect. 2. respondet tribus propositionibus. Prima est, vnam ex illis materiis, prius tempore consecrari valide, quam alteram. Haec factum Christi satis confirmat. Nam antequam ipse consecraret calicem, dixit: Hoc est corpus meum; & verum dixit. Ergo ex vi veritatis formae vna materia prius tempore consecratur, quam altera. Confirmat quoque recepta Ecclesiae consuetudo, quae statim ac perfecta est consecratio corporis Domini, ipsum proponitur populo ad grandum. Ceterum etiam si valida esset consecratio vini facta ante consecrationem panis: grauius tamen peccaret qui illam proponeret, tanquam recedens à Christi exemplo, & à recepto Ecclesiae vniuersalis vsu. De qua re post Sotum idem Suarez circa finem eiusdem sectionis.

Secunda propositio est, Ad validitatem consecrationis vnius partis materiae, non esse necessarium ut altera pars consecratur, sed posse vnam partem sine altera consecrari, ita ut factum teneat. Haec sequitur ex praecedenti: quia si panis prius tempore consecratur, quia vinum, manebit corpus Christi, quantumcumque; siue per ignorantiam, siue per obliuionem, aut incuriam. siue per malitiam non adiungatur consecratio vini. Neque enim corpus Christi sub speciebus panis, penderet ex praesentia sanguinis sub speciebus vini: cum de fide sit seruari species panis consecratae, etiam si consumptae sint species vini simul consecratae.

Tertia propositio est, Illicitam esse vnius materiae consecrationem sine consecratione alterius. Haec (quae Theologorum communis est, vt notat Suarez) probatur per illud quod in cap. Comperimus, De consecr. distinct. 2. sic dicitur de hoc sacramento. Diuisio vnius eiusdemque mysterij, sine grandi sacrilegio non potest prouenire. Item per communem Ecclesiae vsum qui talis consecratio aduocaretur. Ac demum per illam rationem: quod diuinum sacrificium non sit mutilandum. Iam licet vnius materiae consecratio non sit de necessitate alterius; utraque tamen est de integritate sacrificij, quod peragitur dum hoc sacramentum perficitur. Ad quod confirmandum faciunt verba Concilij Tridentini sess. 22. cap. 1. ante relatum num. 9. sicut & illa quae in ead. sess. can. 2. habentur. Si quis dixerit illis verbis, Hoc facite in meam commemorationem, Christum non instituisse Apostolos Sacerdotes: aut non ordinasse, ut ipsi alique Sacerdotes offerrent corpus & sanguinem suum, anathema sit. Quibus verbis indicatur illud, quod omnes Theologos censere; & comunem Ecclesiae vsum ostendere notat Suarez disput. 43. sect. 2. conclus. 3. nempe ex diuina institutione utramque partem materiae huius sacramenti esse de substantiali integritate sacrificij inuenienti à Christo instituti. Indicatur pariter praecceptum esse Christi, per quod diuino iure illicitum sit hoc sacramentum cōfici in vna materia sine alia. Quod etiam Suarez ibid. conclus. 2. versus finem attingit.

QVARI TERTIO POTEST, Vtrum sit ita necessaria utraque materia iure diuino, ut propter nullam causam liceat in altera tantum sacramentum hoc conficere, etiam ex summi Pontificis dispensatione. Hoc, quia paucis expediti potest, relinquemus pleniorum illius explicationem videndam apud eundem Suarezium in sequenti sect. 4. contenti in illicare aliquot documenta pro praxi vtilia quae ipse persequitur latius.

Primum est: à peccato transgressionis praedicti iuris diuini prohibentis vnam materiae partem huius sacramenti

ti consecrari absque alia, excusare inaduerentiam inculpabilem, qualis censetur illa, qua interdum accidit, ut quis bona fide putans se ponere vinum in calice, ponit aquam, & sic consecrat. In solo pane, & postquam deprehendit esse in calice aquam non potest reperiri vinum, aut certe (in quo est moralis impotentia) quæri non potest sine magno scandalo, aut sine euidenti periculo vitæ: Tunc enim ob tantum incommodum declinandum, potest non querere: præsertim cum id non sit velle facere sacrificium non integrum: sed permittere ut vna pars materiæ maneat consecrata sine alia, quæ excusabile est in talibus casibus. Sicut enim ex communi sententia, Sacerdos excusatur, si post consecrationem vini intelligens in eo esse venenum, ipsum non sumat: etiam si fortasse non possit habere aliud vinum quod consecret: cum tamen teneatur sicut in vtraque specie sacramentum hoc conficere, ita & in vtraque illud sumere. Hinc Suarez addit, à peccato excusari Sacerdotem, qui post consecratam hostiam ob euidentem periculum mortis eam consumeret, & consecratione calicis ommissa, fugeretur. Bene tamen subiungens id intelligendum esse per se, ex vi præcepti quo Sacerdoti Missæ sacrificium celebrandi obligatio imponitur communicandi sub vtraque specie. Nam potest ratione scandali, vel contemptus religionis Christianæ, teneri ad sacrificium perficiendum cum illo periculo.

Secundum documentum est: Illicitum esse de se, formaliter directeque intendere sacrificij mutilationem prædicto præcepto prohibitam. Ipsum enim, cum sit vniuersale negatiuum, reddit talem intentionem intrinsece malam: utpote directe repugnantem Dei voluntati, quam tale præceptum declarat, esse pro semper. Ita vt ne quidem metus mortis, prout idem Suarez vult, excuset à peccato eum cui mors intentatur, nisi ad communicandum infirmum consecret panem absque consecratione vini, quod non potest facile tunc haberi. Ratio est: quia nequit id facere, quin formaliter, directeque intendat mutilare sacrificium, contra Dei perpetuam voluntatem cognitam.

Tertium documentum est: Nulla de causa non modo priuata, sed nec publica, licitum esse Sacerdoti directe vnam materiæ partem propria auctoritate consecrare sine alia. Ratio est: quia multum refert ad Dei cultum & reuerentiam huius sacramenti, vt talis licentia non permitatur priuatis hominibus, ipsorumque arbitrio & prudentiæ relinquatur: cum inde possit esse occasio aperta sapienter mutilandi sacrificium istud cum irreuerentia iniuriæque maxima tanti mysterij.

Quartum documentum est: Magnam esse controuersiam, An publica Ecclesiæ, Summi que Pontificis auctoritate Sacerdos licite possit, quod prædictum est: nihil mirum consecrare vnam Eucharistiæ partem sine alia. Cuius difficultatis partem negantem Suarez probabiliter indicat, & latius confirmat. Sed nobis satis est in tota Ecclesiâ nullum esse talis dispensationis vsum: sed in omnibus regionibus etiâ frigidissimis integre effici hoc ipsum sacramentum, quia per Dei providentiam, nec in illis deest vinum, saltem aliunde marialatum.

QUÆRI POTEST QUARTO, An de necessitate huius sacramenti sit, vt Sacerdos præsentem habeat materiam consecrandam?

Ad quod communis responsio est affirmatiua, fundata in Christi institutione: quam vltra Ecclesiæ traditionem indicant verba formæ, Hoc est corpus meum. Et, Hic est calix sanguinis mei. Nam pronomina, hoc & hic, ex vi suæ significationis designant rem præsentem. Difficultas autem est quæ & qualis esse debeat talis præsentia: cuius explanationem persequitur Suarez in cir. disput. 43. sect. 5. Sit autem prima propositio, quam D. Thomæ & aliis pluribus idem tribuit. Ad talem præsentiam requiri, vt materia aliquo modo sit coram ministro; nec omnino sit illi à tergo. Probat; quia res quæ nullo modo est coram homine, non potest apte ac proprie denotari per pronomen, hoc, substantiue sumptum, & simpliciter prædicatum: vt patet ex communi concipiendi modo hominum, qui audientes sic præsentem, iudicant ipsum loqui impropiè, nisi indicet aliquid quod ipse habeat ante faciem, aut cer-

tè digito, vel alio simili signo ostendat, si à tergo aliquatenus sit.

Secunda propositio, in qua omnes fere Doctores conveniunt idem Suarez notat, est, talem distantiam non debere esse nimiam: quia quod valde distat, magis proprie significatur per pronomen, illud, quam per pronomen hoc. Quanta autem propinquitas sit necessaria, vt distantia non censetur nimia, nulla certa regula præscribi potest, sed moraliter id diiudicandum est sic inspectis circumstantiis, quod pateat talem esse, vt dubitari nequeat, quin veritas & proprietates formæ sacramenti retineatur. Ceterum nihil consultius est, quam seruari in ea re communem vsum Ecclesiæ, declaratum in rubricis Missalis: à quo vsum is qui in dubio recedit, grauiter peccat: tanquam exponens se periculo nihil faciendi consecrando.

Tertia propositio est: Non esse necessarium ad hoc sacramentum, materiam actu tangi: neque ita propinquam esse, vt à Ministro tangi possit, vel vt sonus prolotionis formæ ad eam pertueniat. Ratio est: quia ex vi verborum formæ, nihil talium necessarium est ad hoc sacramentum. Quod etiam vsum Ecclesiæ declarat, quo Sacerdos plures hostias consecrare solet ad communicandum populum: quarum cum alia aliis ob multitudinem superponantur, nec omnes sic positas tangere potest, nec videre, nec ad eas aërem, sonum prolotionis formæ deferentem transmittere: sicut nec quando velo, aut alio operculo hostiæ consecrandæ reguntur. Vbi aduerte obiectu corporis opaci impediens ne materia sacramentaria, sicut videri possit: tunc impediti præsentiam ad sacramentum necessariam, quando arbitrio prudentis, inde fit vt formæ proprietates & veritas tollatur; alias, non. Et sic panis, vel vinum, velo aliquo operum, aut in vase inclusum consecrari potest: quia id non tollit præsentiam secundum humanum modum: ita vt ea propriissime designari possit per pronomen hoc, seruata eiusdem propria significatione. Namque continens, & contentum, quoad præsentiam per modum vniuersi designantur. Sic enim quis de sacculo in quo pecunia habet, proprie dicit: Hæc est mea pecunia: & de amphora vini vere dicit: Hoc est meum vinum: siquidem sit iustus possessor. Panis vero & vinum existens post parietem, non potest consecrari ex omnium Doctorum sententia, vt notat Suarez: quia reuera humano modo est absens, nec de eo proprie diceretur: Hic est, sed, Illic est vinum.

QUÆRI POTEST QUINTO, An de necessitate sacramenti Eucharistiæ sit certa determinataque materiæ quantitas: Ad hoc vt D. Thomas par. quest. 74. art. 1. (cuius sententiam elucidant Sotus in 4. dist. 9. quest. vnicæ, art. 2. Suarez disput. 43. sect. 6. 7. 8. Greg. à Valen. tom. 4. disput. 6. quest. 2. pun. 2.) sic & alij Theologi communiter (teste eodem Greg.) respondent negatiue: hoc est, neque quoad magnitudinem, neque quoad paruitatem, ad istud sacramentum requiri determinatam quantitatem panis & vini. Ratio est: quia ad Eucharistiæ talis quantitas materiæ sufficit, & requiritur: qualis sufficit, vbi sub speciebus panis & vini, desinente eorum substantia in consecrationis, corpus & sanguis Christi continentur: ad quod vt per conuersionem substantiæ panis & vini in corpus & sanguinem Christi, id ipsum sacramentum perficiatur; qualis est quæcumque quantitas in qua fuerit antea vera panis & vini substantia, quæ potuerit in corpus, & sanguinem Christi conuerti: quandoquidem ex Christi institutione nihil habemus aliud, nisi quod panis & vinum sunt sacramenti huius materia: non autem quod in aliqua determinata quantitate esse debeant. Nam maxime deberent esse in ea, in qua Christus ipse consecrauit. At id non est necessarium: quoniam dicendum esset alioqui nunquam licere, nec maioris, nec minoris quantitatis panem & vinum consecrare: quod esset damnare Ecclesiæ vsum communiter receptum. Quocirca tanta secundum magnitudinem materia panis & vini est consecrabilis, quanta moraliter & secundum humanum modum, censeri potest præsens consecranti, nec tollere proprietatem & veritatem pronominum hoc, & hic, iuxta antedicta.

Secundum paruitatem vero nullam requirere determinationem: sed quantumcumque exiguum panis & vini

NAL
XIS
P. u.

17.

particulam, consecrabilem esse, dummodo in ea conseruetur substantia panis & vini, quæ possit conuerti in corpus & sanguinem Christi. Si tamen detur panis aut vinum in tam parua quantitate, vt licet possit conseruari, non possit tamen obici sensibus humanis, etiam perspicacissimis putat Suarez verum esse quod à Ioan. Maiore dictum reprehendunt Sotus & à Valentia: nempe talem materiam non esse aptam ad consecrationem: quia humano modo insensibilis est, nec potest pronomibus *Hic* vel *Hoc* sensibiliter demonstrari. Accedit quod vt minima aqua gutta negatur esse sufficiens baptismi materia: quia moraliter loquendo non valet ad vsum ablutionis, ad quæ aqua in baptismo instituitur: sic insensibilis particula panis aut vini neganda sit materia esse sufficiens Eucharistia: quia moraliter loquendo non valet ad vsum ad quem panis & vinum in ea instituntur. Is enim est, proxime quidem vt ratio sacramenti in ipsa Eucharistia compleatur per eorumdem accidentia, quæ consecratione facta manent cum corpore & sanguine Christi. Etenim Eucharistia, perinde ac cæteris sacramentis, conuenit symbolum esse rei factæ, & visibilem formam inuisibilis gratiæ, ex Concil. Trid. sess. 13. cap. 3. Nec vero capi potest quomodo per accidentia inuisibilis particula panis aut vini, Eucharistia conseruetur forma visibilis. Remote autem idem vsum est, vt sub talibus speciebus corpus & sanguis Christi per modum cibi & potus sumi possint ab hominibus. At quod insensibile est, comestibile non est aut potabile. Verum tamen hoc non obstante, magna cura prouidendum est, ne quidquam, quantum cumque minimum, de tanto sacramento relinquantur neglectum: quia si qua in re, maxime in hac, omnium sanctissima, nostimoratos esse oportet.

18.

QVÆRI POTEST SEXTO: An de eadem necessitate sit, consecrationem ex intentione Ministri definiti ad certum in indiuiduo panem & vinum: seu, quod idem est, Ministri intentionem consecrandi fieri in hunc particularem panem, & in hoc particulare vinum?

Ad quod communis responsio est affirmatiua, quam Suarez in citata disput. 43. sect. 6. confirmat. Sufficit nobis illa ratio, quod sit Minister, non intendat certam, & in singulari determinatam materiam consecrare; forma quæ profert, non verificetur: quia dicendo *Hoc* vel *Hic*, non demonstrabit particularem materiam, quam idipsum pronomen indicat. Ex qua responsione Authores multa inferunt, quæ idem Suarez refert. Primum est, si quis habeat præsentem octo hostias, & sex tantum consecrare intendat, non determinando quæ, nihil efficiere: quia non intendit consecrare omnes; neque has potius quam illas. Secundum est, si Sacerdos existimans se habere in manibus vnâ tantum hostiam, duas habeat, & consecret: vtramque esse consecratam; quia deceptio illius priuata, non tollit intentionem debitam, quæ moraliter est circa materiam præsentem, prout ipsa proponitur re ipsa. Idem est iudicandum, si cum Sacerdos putet se sumplisse tantum decem hostias consecrandas, inueniantur vndecim, vel quia deceptus est numerando, vel alius ipso nesciente vnâ addidit, aut vnâ iam ibi erat, nec aduertit. Ita notat Sylu. *Eucharistia 2. quæst. 6.* Secus esset vero, si Sacerdos determinate intenderet decem tantum consecrare, & haberet vndecim præsentem: nam consecratio tunc nulla est, vt ibidem quoque notat Syluester. Et ratio est, quia vnâ earum debet necessario censeri non consecrata. Cur autem hæc potius quam illa censetur, nulla est ratio.

19.

Tertium est, quod Nauarrus ex Scoto, Angelo, Panormit. & cõmuni Canonistarum, sententia habet in Enchir. cap. 25. num. 91. Eum, qui multas hostias consecrandas accepit, & postea in actuali consecratione, tantum recordatur eius quam habet in manibus, verba consecrationis profertendo, consecrare omnes. Quia licet non habeat intentionem actualem eas consecrandi, habet tamen virtualem (quam suscipere sententia est D. Thomæ & Theologorum communis, quemadmodum loco citato habet Syluester) prouenientem ab actuali eas consecrandi, quam tunc habuit, cum accepit consecrandas. Sed bene notat Suarez istud esse moraliter intelligendum; & procedat, dummodo

omnes illæ hostiæ sint præsentem consecranti, prout debent esse, iuxta Ecclesiæ morem & Ministri debitam intentionem. Et esse censetur, quando sunt super altare, in quo Missæ sacrificium peragitur; non intenti alibi relictæ, tradantur omnino obliuioni: tunc enim probabiliter iudicatur eas non esse consecratas propter defectum debitæ intentionis actualis, ex qua promanet debita intentio virtualis eas consecrandi præsentem, neque aliter quam ferat mos Ecclesiæ.

Quartum est: Si aliqua sint guttæ vini, vel extra calicem, vel in calice separata à toto vino, quod in calice ipso continetur, eas probabiliter iudicari non consecratas, ob defectum intentionis. Namque intentio habenda circa materiam calicis, est vt Sacerdos intendat consecrare illud quod per modum vnus continui potabile existit in tra calicem.

PARS ALTERA CAPITIS.

De materia consecrationis corporis Christi.

QVÆRI POTEST SEPTIMO: Quisnam panis sit propria materia consecrationis corporis Christi?

Respondendum est, esse panem triticeum: ita vt in alio non perficiatur consecratio. Quæ est communis Theologorum sententia, vt notat Suarez disput. 44. sect. 1. Pro qua facit autoritas Concilij Florent. in instruct. Amen. cuius verba sunt: Tertium est Eucharistiæ sacramentum: cuius materia est panis triticeus. Hinc dicitur in Catechismo ad Parochos edito iussu Concilij Trident. cap. de Eucharistia, quod nullus panis nisi triticeus, apta ad sacramentum materia, putandus sit: quia id Apostolica traditio nos docuit: & Ecclesiæ Catholice autoritas firmavit. Vbi etiam duplex ratio, seu congruentia eius rei tangitur. Altera, quod quod panis absolute dicitur, triticeus intelligatur, institutus imprimis ad hominem cibandum: nam ceteri panes instituntur ad suppleendum illius defectum: neque absolute dicuntur panes, facta cum illo comparatione, sed cum additione, panis hordeaceus, panis ex anena, ex pisis, ex glandibus; & sic de aliis. Altera est: quod cum iustum fuerit in veteri Testamento vt panes propositionis, qui hoc sacramentum significabant, ex simila conficerentur: confectaneum sane esse sentire, panem consecrandum in Eucharistia, ex farina potissima, qualis est triticea, confectum esse debere: sicque communis Ecclesiæ vsum semper est Christi institutionem interpretatus.

Atque hinc Suarez quædam recte infert. Primum est de pane facto ex fructibus, aut ex leguminibus, aut ex granis, de quibus constat quod non sint triticum, vt de hordeo & auena certum est, negandum esse omnino quod sit huius sacramenti sufficiens materia.

Secundum est, omnem panem confectum ex grano, de quo reuera constat quod sit triticum, quantumuis aliter nominetur, esse accommodatam materiam huius sacramenti: vt de siligine exemplum D. Thomas proponit 3. par. quæst. 73. artic. 3. ad 2. quæ nascitur ex tritico facta in terra sterili.

Tertium est, quodcumque granum aliquod est tale, vt dubitetur an sit triticum, velut de zea (quæ Gallice dicitur *essiaute*) & de nonnullis aliis: panem ex illis confectum materiam esse Eucharistiæ dubiam. Quæ dubietas facit, vt præctice & moraliter nunquam in tali materia faciendum sit hoc sacramentum. Nam sicut summa reuerentia eidebetur: ita summe cauendum est in eo periculum sacrilegij, quod imminet conficiendo illud in alia materia, quam certa.

Quartum est: Si panis factus sit ex mixtione farinæ tritici, & farinæ siliginis, ex eo confici sacramentum: quia non obstante illa granorum differentia, totus & secundum omnes suas partes est materia accommodata ad Eucharistiæ consecrationem. Si vero factus sit ex mixtione tritici, & aliorum granorum, quæ constat non esse de genere tritici, sacramentum ex eo non perfici, si pars tritici fuerit minor, aut si æqualis: perfici autem, si fuerit notabiliter maior.

maior. Quæ est doctrina D. Thomæ in cit. art. 3. ad 3. Et probatur, quia in confectioe panis interueniente farina mixtione facta pinfendo & coquendo, maior pars aliam trahit ad suam speciem: alioqui panis factus ex tritico male purgato, non esset cenfendus triticeus: quod est cõtra communem æstimationem hominum qua talis panis in vsu iudicatur triticeus.

QVÆRI POTEST OCTAVO: Quæ requirantur in pane triticeo, vt cenfeatur materia ad Eucharistiam accommodata.

Respondendum est, quatuor requiri, quæ ex communi Theologorum sententia Suarez adfert in citata disp. 44. sect. 2.

Primum est, vt coagmentatus sit ex farina triticea, eaque non corrupta, sed seruante suam naturam, & ex aqua naturali: adeo vt coagmentatus ex eadem farina & lacte, aut oleo, vel alio simili liquore, non sit materia accommodata ad Eucharistiam: quia reuera non est panis positus in hominum vsu, vt sit aliorum ciborum velut comes; sed potius est placenta. De mixtione autem alicuius talis liquoris cum aqua naturali iudicandum est, sicut de mixtione farinae non triticeæ cum triticea; Eam scilicet non tollere rationem panis vsualis, ad sacramentum necessarium, si aqua naturalis ita superabundet alteri liquori, vt verosimile sit, quod subactione & coctione illum ad suam speciem trahat.

Secundum est, vt talis panis sit coctus: cruda enim massa sicut non est panis, quo homines in cibum vtantur: ita nec est materia sufficiens ad hoc sacramentum, quod Christus in pane vsuali instituit, vt dubitandum non est.

Tertium est, vt sit panis solo igne coctus: nam massa oleo aut butyro fixa, aut aqua elixa, non est verus panis vsualis: quali vtimur tanquam aliorum ciborum comite, sed potius placenta, lagana, pultes aut quid simile. Nihil refert vero quo instrumento vtamur ad talem panem coquendum, dummodo coctio puro fiat igne; quia sola varietas in proximo continente, & in modo applicandi ignem, non impedit quominus fiat verus panis.

Quartum est, vt panis prædicto modo confectus perseueret in sua substantia: Si enim corruptus sit, iam non est panis, sicut neque acetum est vinum: ideoque non est sufficiens Eucharistia materia. De qua corruptione vt iudicetur consideranda est, iuxta D. Thomam in cit. art. 3. ad 4. accidendum, vt coloris & saporis mutatio, & num facile fiat resolutio illius, quasi in cineres. Cum autem non est tanta corruptio, quæ panis speciem soluat, sed solum aliqua dispositio ad corruptionem, quod aliqualis mutatio saporis declarat, tunc cenferi quidem potest materia ad sacramentum sufficiens: sed ex eo Eucharistiam consecrans peccat ob irreuerentiam tanti sacramenti. Quod multo magis verum est, cum talia corruptionis signa offeruntur, quæ reddat materiam sacramenti dubiam: vt panis qui prius male coctus, postea per compressionem digitorum, quasi in massam redigitur. Nam quamuis talis contractio nõ videatur sufficiens ad faciendam substantia mutationem, tamen ex accidentali mutatione quam facit, relinquit rem dubiam. Similiter quando ex amylo, seu amydo panis efficitur: dubium enim est an sit sufficiens materia. De qua re Authores in vtramq; partem refert Suarez in fine eiusdem sect. 2. sequens (cum pluribus aliis quos refert) D. Thomæ sententiam: qui loco citato partem negantem tenet: quia amyllum est quidem ex tritico, sed ita corrupto, vt ex illo exprimat humorem instar lactis, calore Solis concretescens. Quem humorem accidentia satis ostendunt dinerfium esse a farina triticea. Quocirca quæ naturali permixtum, & coctum igne, non licet ad consecrationem corporis Domini assumere. Imo, vt probabilius est, nec valide assumi potest.

QVÆRI POTEST NONO: An sit de necessitate Eucharistia, vt panis ex quo conficitur, sit azymus, an vero vt sit fermentatus. Respondendum est, neutrum esse de necessitate sacramenti; vtrumque autem esse de necessitate præcepti, nõ tamen similiter: sed vnum in Ecclesia Latina, & alterum in Græca. Simpliciter autem congruentius esse panem azymum adhibere iuxta ritum Ecclesie Latine,

quam fermentatum, iuxta ritum Ecclesie Græcæ. Cuius responsionis prima pars est de fide ex definitione Concilij Florent. sess. vltima in literis vnionis Orientalium & Occidentalium: in quibus definitur siue in azymo, siue in fermentato panem triticeo ipsum Domini corpus conficere: Sacerdotesque conficere debere vnumquemque iuxta suæ Ecclesie siue Occidentalis, siue Orientalis consuetudinem. Et certe vterq; panis est vere panis, nisi massa tantum fermenti admixtum fuerit, vt hoc illam, non autem illa hoc ad suam speciem traxerit. Quo contingente, non cenferetur panis ad vsum humanum accommodatus: & per consequens nec accommodatus ad sacramentum conficiendum, prout D. Thomas attigit 3. par. quest. 74. art. 4. in fin.

Secunda vero eiusdem responsionis pars (communi consensu recepta, vt notat Suarez disp. 44. sect. 3. dicto 4.) probatur: quia omnes tenentur seruare Ecclesie suæ receptam consuetudinem rationabilem (qualem esse in hac re, vt Latinorum, sic Græcorum, Concilium Florent. loco citato satis indicauit) quæ legis vim habet ex cap. Dilecti, De arbitris. Vnde in cap. finali, De celebratione Missarum, tanquam legis transgressor punitur Sacerdos Latinus, qui in pane fermentato consecrat. Tertia demum pars, quam Suarez ibidem dicto 2. certam ait, D. Thomas in corpore citati art. 4. probat primo, ex facto Christi, qui corpus suum consecrauit in azymo. De qua re late Bellarm. in lib. 4. De Eucharistia cap. 7. 8. & 9. Probat 2. ex significatione: quia panis azymus magis significat, quæ fermentatus, siue puritatem & sanctitatem corporis, siue etiam puritatem & sanctitatem quam habere debent qui ad hoc sacramentum accedunt, iuxta illud prioris ad Corinth. cap. 5. Itaque epulemur non in fermento veteri, neque in fermento malitiæ & nequitie, sed in azymis sinceritatis & veritatis.]

PARS TERTIA CAPITIS.

De materia consecrationis sanguinis Christi.

QVÆRI POTEST DECIMO: Vtrum solum vinum ex vuis expressum, sit materia consecrationis Christi.

Ad hoc affirmatiue respondendum est. Nam aperta est Concilij Florentini definitio in instr. Armen. huius sacramenti materiam, esse panem triticeum, & vinum de vite. Constans etiam est Ecclesie traditio, Christum Dominum in tali materia instituisse hoc sacramentum: quod satis aperte indicant ipsius verba Matth. 26. Dico autem vobis, Non bibam amodo de hoc genimine vitis. Quæ cum non pertineant alio, quam quo proxime antecedentia, quibus declaratur institutio consecrationis; temere certe diceretur in alia quam vini ex vite materia, eandem consecrationem factam esse. Hincque multa inferri solent, quæ post alios adferunt Greg. à Valen. tomo 4. disp. 6. quest. 2. puncto 1. & Suarez tom. 3. disp. 45. sect. 1.

Primum est, cuiuscumq; generis sit vinum ex vite, hoc est, siue album, siue rubrum, siue clarum, siue obscurum, siue dulce, siue austerum, siue forte, siue debile, valere ad conficiendum hoc sacramentum. Ratio est, quia etiam si diuersitas ea substantialis esset physice: ad institutum tamen Theologicum sufficit, si nihil obstat quominus simpliciter & absolute vinum sit ex vite. Vnde sequitur nec inualidum reddi sacramentum, si perficiatur in vino quod est ex diuersis permixtum: nam omnes partes illius sunt sufficiens sacramenti materia.

Secundum est, vinum ex malogranatis aut ex aliis fructibus vel herbis, aut radicibus confectum non sufficere ad hoc sacramentum: quia non est simpliciter vinum; vt communis hominum existimatio & vsus satis ostendit.

Tertium est, succum vuarum etiam maturarum, antequam ex eis exprimat, non esse sufficientem materiam huius sacramenti; quia non est simpliciter vinum: nec (quod requiritur in materia consecrationis sanguinis, iuxta illud Matth. 26. Bibite ex hoc omnes) est potabile. Nam sumens uas in quibus ille tanquam pars continetur, non dicitur potare, sed comedere. Accedit etiam, quod saltem de præcepto iuxta cap. Comm. omne. De consecrat. dist. 2.

NAL
XIS
P. 11.

ad consecrationem sanguinis Christi, vino admiscenda sit aqua; quæ humori adhuc in visis existenti admisceri non potest. Accedit etiam prohibitio talis consecrationis, facta in cap. Didicimus, eadem distinct.

Quartum est, quod D. Thom. habet *quest. 74. art. 5. in fine ex cit. cap. Cum omne*: mustum ex visis maturis expressum sufficientem esse quidem materiam sacramenti, non tamen convenientem, donec concoctione purgatum sit sordibus, & fex subsideat. Est enim verum vinum, utpote vim habens calefaciendi, & inebriandi, suoque calore deducens seipsum ad perfectum suum statum: & est potabile, quamvis propter impuritatem non soleat inter homines regulariter adhiberi in potum. Propter quam causam nec decet illud assumere ad sanguinis Domini consecrationem: assumendoque ut notat Suarez committitur peccatum, suo genere graue: tum ob talem indecentiam coniunctam cum aliqua tanti sacramenti irreuerentia: tum ob contrariam Ecclesie consuetudinem & prohibitionem.

25. Quintum est, quod etiam D. Thomas habet in *cit. art. 5. ad 3.* Agrestam seu omphacium non esse sufficientem materiam huius sacramenti: quia non est liquor potabilis per modum vini: nec magis naturam vini habet, ut diuersitas effectuum ostendit, quam massa naturam panis. Idem constat ex Missali Romano de defectibus Missæ.

Sextum est, quod adhuc ibidem habet D. Thomas ad 2. *vt & Missale Romanum*: neque acetum esse sufficientem materiam huius sacramenti: quoniam est vinum, secundum suam substantiam corruptum: ut iudicio est, quod non contingat regrellus in vinum ex aceto. Qua de causa Aristoteles 8. Metaph. textu 14. acetum comparat cadaveri. Idem est iudicandum de quocumque alio vino corrupto, ut de sapa, quæ Gallice vocari solet *vin auit*. Nam non esse vinum verum argumento est: tum quod non inebriat, tum quod per modum cibi sit comestibilis potius, quam potabilis. De vino vero acetente D. Thomas (quem in his Theologi communiter sequuntur) monet: cum ipsum sit in via ad corruptionem, quamdiu substantialem vini formam adhuc retinet, materiam esse sufficientem huius sacramenti: in eo tamen consecrare peccatum esse graue pro ratione dubij, utrum ipsum sit corruptum. Nam quod tale dubium maius fuerit, eo maior irreuerentia committetur in consecrando.

Idem iudicium est de omni alio vino, de cuius corruptione possit dubitari, propter nimiam aquæ aut alterius rei permixtionem. Sic enim de lora quæ fit aliqua quantitate aquæ admixta visis, postquam iam ex illis expressus est humor, sitne sufficiens huius sacramenti materia, iudicandum est iuxta minorem vel maiorem expressionem vuarum, & quantitatem aquæ illis admixtæ ad conficiendum talem liquorem. Quidquid autem sit, propter reuerentiam tanto sacramento debitam, peccatum est graue in tali materia consecrare, ut monet Suarez: & eo grauius quo dubium maius fuerit.

Addit idem in fine eiusdem sectionis difficultatem de vino congelato: utrum sit materia sufficientis ad hoc sacramentum. Et pro vtraque parte citatis Authoribus affirmantem sequitur: quia congelatio non corrumpit substantiam vini: sicut nec olei, vel aquæ: ut signum est quod liquefactum habeat effectus & qualitates vini; ideoque & naturam. Quod quidem supponitur in Missali Romano, cum agendo de defectibus contingentibus in missa; dicitur si contingat in calice vinum consecratum congelari, debere liquefieri & consumi tanquam verum sacramentum. Nec refert, quod vinum congelatum non sit potabile: quia id solum est per accidens, & ab extrinseco: etenim per se, ac secundum interiorem suam naturam est potabile: illudque extrinsecum impedimentum facile tolli potest: sola scilicet liquefactione: sicut panis qui ita induruit, ut dentibus frangi non possit, per se comestibile est, & durities impediens ne comedatur, facile tollitur mediante liquefactione.

26. QVÆRI POTEST VLTIMO: Quid tenendum sit de aqua miscenda vino consecrando?

De hac re laus Suarez *disputatione 45. sect. 2. 3. & 4.* nos paucis indicabimus, quæ sufficere videantur ad nostrum

institutum. Primum est, certum esse, quod aqua naturalis miscenda sit vino consecrando ex perpetua Ecclesie traditione (de qua Greg. à Valent. tom. 4. disp. 6. quest. 2. puncto 1. col. 919. & Bellarm. lib. 4. De Euchar. cap. 10. & 11.) itemque ex eiusdem Ecclesie præcepto, cuius meminit Concilium Trident. *sess. 22. cap. 7.* Et rationem illius assignat: tum ex Christi exemplo, qui creditur aquam vino miscuisse, tum ex significatione, quam habet talis mixtio, tam effusionis sanguinis & aquæ ex latere Christi in cruce pendentis: quæ coniunctionis fidelium cum ipso Christo: nam aquarum nomine in sacra Scriptura populi intelliguntur Apoc. 17. Accedit quod in ead. *sess. can. 9.* Concilium anathematizet dicentem aquam non esse miscendam vino in calice offerendo, eo quod sit contra Christi institutionem.

Secundum est: Communem Theologorum consensum esse, prout meminit Suarez in *cit. sect. 2. dicto 1. prædictam necessitatem solui esse præcepti, non autem sacramenti*: ita ut is qui tentat consecrare in solo vino, vere conficiat sacramentum, cōuertendo id ipsum vinum in sanguinem Christi. Pro qua sententia præter ea quæ D. Thomas habet 3. par. *quest. 74. art. 7.* facit quod Concil. Trident. *sess. 22. cap. 7.* postea de Missæ sacrificio agens, tantum dicit eam mixtionem præceptum esse ab Ecclesia. Facit etiam Concilium Florent. in *instr. Armenorum simpliciter dicens materiam huius sacramenti esse panem triticum & vinum de vite: nec addens, Cui admixta sit aqua; sed mutato loquendi modo subdit. Cui ante consecrationem aqua modicissima misceri debet: talis reddens eas ipsas causas quas paulo ante ex Concilio Trident. retulimus Ecclesiastici præcepti. Vnde merito conicitur illud quoque Concilium non aliam cognouisse prædictæ mixtionis necessitatem quam præcepti.*

De quo præcepto Suarez *sub fine secundæ sectionis citata*, dubia quadam tractat, in quibus non immeritum contenti de eo monere, quod catechismus ad Parochos habet in cap. De Eucharistia: transgressione illius committi peccatum mortale, propter graues rationes ante relatas ex Concilio Trident. obseruationem illius exigentes. Idem quoque ostendunt graues penæ transgressori impostæ. Nam in cap. Cum omne crimen De consecrat. *dist. 2.* ipso facto suspenditur ab officio, & in cap. finali De celebrat. Missarum, privatur officio simul & beneficio.

Terium est: In tali mixtionem ad vitandum peccatum, seruandam esse reuerentiam sacramenti: & ordinariam consuetudinem Ecclesie: nec nouum ritum introducendum: ideoque illam aquam, quæ vino consecrando miscetur, debere esse veram, & elementarem aquam: qualis profuit ex latere Christi, iuxta cap. In quadam. De celebrat. Missarum. Item debere misceri in modica quantitate, prout in memorato Catechismo traditur. Vnde in cap. Perniciosus De celebrat. Missarum reprehenditur abusus eorum, qui aquam in maiore quantitate miscunt quam vinum. Et licet in Concil. Triburien. cap. 19. statuatur, talem mixtionem sic debere fieri, ut duæ partes sint vini, & tertia aquæ, tamen ex Concilio Florent. cuius verba ante retulimus, habetur miscendam esse modicissimam aquam. Vnde, ut inquit Suarez *sect. 3.* quælibet guttula aquæ, potest esse sufficiens; tam quia sufficit ad significationem, cum sit vera aqua sensibilis, quam quia eo erit certius, quod illa non possit vinum corrumpere; sed potius illa possit in ipsum conuertere. Quamquam nihil est quod quis angatur scrupulo, si quatuor vel sex, aut etiam aliquanto plures guttæ in calicem labantur, dummodo adhuc ea notabiliter modica sit respectu vini.

Quartum est, quod alios auctores citant, certum esse ait Suarez in eadem *sect. 3. versus finem*: Hanc mixtionem faciendam esse tempore sacrificij, & in ipso sacro calice, ut sacra cœremonia esse, & sacram habere significationem censetur. Vnde non debet domi fieri, vel in vasculo antequam mysteria aut preparatio ad illa inchoentur. Infundendam autem esse aquam in calicem iam habentem vinum ad consecrationem deputatum in intentione ministri, idque ante calicis oblationem, vniuersalis Ecclesie vsus ostendit. Vnde

Vnde grauitur peccaret qui aliter faceret. Quod si quis omniam ex negligentia vel obliuione, aduerteret post ipsam oblationem, sed ante consecrationem, deberet statim eum defectum supplere, non item post consecrationem. Neque enim sanguini Christi miscenda est aqua, sed vino consecrando in Christi sanguinem. De eo autem quod aliqui in principio Missæ talem mixtionem faciunt, & alii post Euangelium, nihil occurrit dicendum, nisi securum quem que fore, si in eo sequatur Ecclesiæ suæ consuetudinem approbatam. Restaret hic inquirendum, quid fiat de aqua illa permixta vino: postquam hoc conuersum est in Christi sanguinem: sed quia ad nostrum institutum non facit, & longiorem disputationem requirit, ipsum relinquimus auido sciendi, videndum apud Suarezium in sequenti sect. 4.

CAPVT III.

De forma sacramenti Eucharistia.

SUMMARIVM.

- 28 Ex duabus partibus integratur forma Eucharistia: & quatenus in hac, illa maneat.
- 29 In quibus verbis eadem forma consistat.
- 30 In his quatuor verbis, Hoc est corpus meum, consistit forma consecrationis panis in corpus Christi.
- 31 In quibus forma consecrationis vini in sanguinem Christi consistat.
- 32 Responso ad quasdam obiectiones de eadem forma.
- 33 Nihil eorum, quæ ex Missali habentur proferenda in consecratione, omitti debet: quicquid aliqua dicantur non esse de necessitate sacramenti.
- 34 Forma sacramenti Eucharistia efficit id quod significat.
- 35 Que sit mutatio que in pane & vino fit per consecrationem.
- 36 Quid panis & vini remaneat post consecrationem.
- 37 De eo quod ex vi verborum consecrationis continetur sub accidentibus panis & vini.
- 38 De modo quo Christus continetur in Eucharistia.
- 39 De modo quo presentia Christi dependet a speciebus quibus continetur.

Sicut in Eucharistia sacramentum duæ sunt partiales materiae, vnam completam componentes: ita & sunt duæ partiales formæ, deficientes vnam integram: nimirum forma consecrationis panis in corpus Christi, & forma consecrationis vini in sanguinem Christi, quibus nonnulla sunt communia, & nonnulla cuiusque propria. Vtque late persequitur Suarez *disp. 58. 59. & 60.* Necessaria ad nostrum institutum complectemur aliquot documentis. Ac primo communia.

Primum est, quod habet Greg. à Valen. *tom. 4. disput. 6. quest. 6. in fine.* differentiam esse quoad formam inter Eucharistiam & reliqua sacramenta: quod hæc, quia in usu consistunt, non sunt nisi tempore illi quo extat ipsorum forma: Eucharistia vero maneat, tunc etiam cum ipsius forma transit: quoniam est quid permanens, quod potest essentiam suam retinere: forma quidem sua sublata reipsa, sed quæ virtute in materia remaneat. Et enim essentia huius sacramenti consistit in sacramentali significatione, qua Christus in eo præsens, tanquam spiritalis cibus significatur per materiam, & per formam in ea manentem virtute hoc nomine, quod species sacramentales, per verba sacramentalia quæ præcesserunt, manent ad determinate significandum præsentem in illis Christum, vt spiritalem animarum cibum. Quo etiam nomine eadem forma, ad gratiam, quæ vsu Eucharistia percipitur, censenda est concurrere, tanquam Dei instrumentum: ita vt id quod commune est omnibus sacramentorum formis, vt ad gratia productionem cum suis materiis concurrant instrumentaliter, non negetur formæ sacramenti Eucharistia: cui cum cæteris sacramentis commune est, efficax signum esse gratia.

Secundum documentum est: Verba sufficientia & necessaria ad faciendum Eucharistia sacramentum,

esse illa quibus Christus ipsum confecit. Ita definit Concilium Florent. in instruct. Armen. cum ait formam huius sacramenti esse verba Saluatoris, quibus conficitur hoc sacramentum: vel (vt quadam exemplaria habere notat Suarez) quibus confecit hoc sacramentum. Cuius definitionis meminit Carechismus ad Parochos in cap. De Eucharistia: ad eamque accedit cap. Cum Martha. De celebr. Missarum: & communis tam Canonistarum, quam Theologorum consensus, quemadmodum notat Bellar. in *lib. 4. De Eucharistia, c. 12.* Immo vero omnes nostri maiores, prout habet Concil. Trident. *sess. 13. cap. 1.* quorquod de hoc sacramento disseruerunt, aperte professi sunt Redemptorem nostrum in vltima cena hoc tam admirabile sacramentum instituisse, cum post panis vini que benedictionem, se suum corpus præbere ac suum sanguinem difertis verbis testatus est. Quæquidem verba Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22. commemorata, & D. Paulo in priori ad Corinth. ii. repetita, in Canonem Missæ translata sunt cum dicitur, Qui pridie quam pateretur, &c. Auctoritates antiquorum habent Bellar. in *seq. cap. 13.* & Suarez *disp. 58. sect. 1. & 3.* Vbi ipse infert ad consecrandum, non esse simpliciter necessarium totum Missæ canonem: *quamuis sit necessarium de præcepto Ecclesiæ.* Immo nec eius partes alias, quam constantes verbis, quibus Dominus noster consecrauit, de quibus postea. Id quod latius explicatum videri potest apud eundem authorem, ibidem.

Tertium documentum est: Graues difficultates moueri circa formam huius sacramenti, vt intelligatur quomodo sit vera. Sed quia paucis expediri non possunt, & speculatiua sunt, nec ad nostrum institutum necessaria, illarum explicationem satis familiarem relinquemus ei qui volet videndam apud Greg. à Valent. in citata quæst. 6. puncto 2. pleniorum vero apud Suarez. in *sect. 4. 5. 6. & 7. sequentibus.*

Quartum documentum est: Quod hæc quatuor voces: Hoc est corpus meum, sint de necessitate & essentia formæ huius sacramenti. Nam dubium non est, quin illis potissimum, Christus Dominus noster panem consecrauit in huius sacramenti institutione. Vnde hanc describentes Euangelistæ, & post eos D. Paulus, summa diligentia, & absque variatione referunt easdem voces, in eadem institutione esse à Christo prolatas: & Ecclesia Catholica perpetuo vsa est illa consecrationis forma, tanquam ab ipso Christo seruata: quemadmodum habet supra memoratus Carechismus. Accedit ratio D. Thom. *3. par. quæst. 78. art. 2.* quod ex potissimum voces significant id quod censetur effici in hoc sacramento: cum forma illius profertur super panem: nimirum conuersio eiusdem panis in corpus Christi. Quare in iisdem potissimum huius sacramenti forma consistet, quæ de se requirit, vt ipsa talem conuersionem significando, illam efficiat.

Vnde intelligitur, quod Suarez *disp. 59. sect. 1.* plenius confirmat, non pertinere ad formam huius sacramenti verba Christi, quæ prædictas voces præcedunt apud D. Mattheum & D. Paulum locis cit. *Accipite & manducate,* quia non significant conuersionem prædictam, neque Christi præsentiam, prout proprium est formæ huius sacramenti; sed solum huius sacramenti usum commendant: qui non atinet ad eius essentiam: & per consequens, nec verba quibus ille significatur, atinent ad eandem formam. Cuius rei indicium est, quod D. Lucas illorum non meminerit *cap. 24.* ait enim, Et accepto pane gratias egit, & fregit, & dedit eis dicens: Hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur. Credibile est enim commemorantem tanti sacramenti institutionem, voluisse narrare eam integre quoad essentialia: præsertim cum scopus narrationis esset, vt quod erat institutum, reuocaretur in usum.

Pari modo intelligitur neque ad formam huius sacramenti pertinere verba quæ his (Hoc est corpus meum) D. Lucas adiungit, *quod pro vobis datur,* aut quæ D. Paulus, *quod pro vobis tradetur,* quandoquidem illorum D. Mattheus, & D. Marcus non meminerunt: atque sine illis plene significatur conuersio panis in corpus Christi. Vnde Romana Ecclesia sine illis consecrat. In quo eam errare

NAL
XIS
P
V